

Signaal '93: een blik achterom

Het begon in de lente van 1984, in Hasselt, op een studiedag met als titel Kindertheater als Assepoes: waar wringt het schoentje? De Fevecc (Federatie van Vlaamse erkende Culturele Centra) had het bekende gat in de markt gevonden, een terrein waarop andere culturele organisaties niet actief waren, een gebied om uit te bouwen: kindertheater. Er bestonden wel al groepen in Vlaanderen, maar heel vaak moesten (en moeten nu nog altijd) de culturele centra voor hun programmering een beroep doen op groepen uit Nederland. Fevecc nam de taak op zich om een circuit uit te bouwen voor de Vlaamse en buitenlandse groepen en zou ook de belangen van kinderen en jeugdtheater verdedigen bij de overheid en de pers.

Dat Vlaamse kindertheater moest gestimuleerd worden. De Commissie Jeugdprogrammering van de Fevecc zag wel iets in een prijsuitreiking. Een prijs is altijd een goed middel geweest. Naar analogie van de Nederlandse Hans Snoekprijs, kwam er in 1986 de Signaalprijs. De Signaaljury moest bestaan uit Fevecc-mensen en zgn. onafhankelijken (vooral uit de perswereld). In het begin vormden de organisatoren van culturele centra de meerderheid, vanaf 1988 werd gestreefd naar een jury van 13 mensen: 6 van culturele centra, 6 onafhankelijken en 1 Fevecc-medewerker. De jury moest niet alleen een prijs toekennen, maar ook jaarlijks een Signaalrapport samenstellen, waarin de evolutie van het kindertheater werd geschetst (verschuivingen in kwaliteit en genres, subsidies, enz.) en waarin de nominaties werden gemotiveerd. De Signaalprijs (in 1986 nog 40.000 fr.) zou dan uitgereikt worden op een Signaalfestival, 'dat met de nodige reclame en promotie omkleed zou worden', zo lezen we in het Signaal '86-reglement.

Opvallend gegeven wat betreft de genomineerden en prijswinnaar: 'De voorkeur gaat uit naar producties die ook het volgende seizoen beschikbaar blijven (zoniet is het niet toegestaan de bekroonde productie financieel te honoreren.)' Dat laatste wrong in de beginjaren van Signaal toch wel sterk. Kwade tongen beweerden dat de Signaaldag een handige prospectiedag was voor de jeugdprogrammatoren. Maar ondertussen groeide

het Vlaamse kindertheater, en ook de belangstelling ervoor. Elk cultureel centrum dat zichzelf respecteerde, zorgde dat iemand (op zijn minst halftijds) bezig was met de dag- en schoolprogrammering en die moest maar zelf gaan kijken.

Verder zorgden de maandelijkse vergaderingen van de jeugdcommissie van de Fevecc voor genoeg gelegenheid om ervaringen en tips uit te wisselen. Van daar dat men de voorwaarde dat de genomineerde en bekroonde producties ook een volgend seizoen nog gespeeld moesten worden gaandeweg liet vallen.

De functie van Signaal werd vooral - zoals de naam zegt - om bepaalde producties en vooral tendensen te signaleren en in de kijker te zetten. Het rapport werd het meest relevante onderdeel, zeker door de stuwende kracht van Bea Migom, die van 1988 tot nu in de jury gezeteld heeft en die de redactrice was van het rapport van '89 en '90.

Signaal in de jaren '90

Signaal wil een stimulans zijn voor het kinder- en jeugdtheater in Vlaanderen: het jaarlijkse Signaalfestival circuleert door de vijf Vlaamse provincies en 'Signaal signaleert produkten die in hun totaliteit van hoge artistieke kwaliteit zijn' (rapport '90). Als antwoord op de kritiek dat Signaal aan Fevecc gebonden zou zijn (en dus rechter en belanghebbende zou zijn), wordt heel duidelijk gesteld dat Fevecc de organisator is en dat de Raad van Beheer van Fevecc de eindverantwoordelijkheid voor Signaal blijft dragen.

Signaal is het paradepaard van Fevecc en de Federatie is er trots op dat de belangstelling voor het kinder- en jeugdtheater stijgt, zowel in de pers als bij de overheid. Koen Kwanten verrichtte in 1992 een sociologische studie naar de dagvoorstellingen in de culturele centra, en op politiek niveau kreeg de Raad van Advies het advies kindertheater in de subsidiepolitiek positief te discrimineren.

Maar de belangstelling kan niet groot genoeg zijn. Op de Signaaldag '92 in Bornem 'kidnapte' een jurylid in opdracht van VTM de Signaalprijswinnares Greet Vissers (van Blauw Vier) voor het tv-programma Schuif-af. Er was kritiek alom, buiten en binnen de gelede-

ren. Een aantal (niet-Fevecc)-juryleden was niet van dit mediagebeuren op de hoogte gebracht en in het theaterwereldje betreurde men de discrepantie tussen de theorie van hoge kwaliteitseisen en de praktijk van kwantitatieve onbenulligheid.

Signaal '93 ging ook internationaal, samen met Antwerpen 93. Er was een groepje juryleden, dat gescheiden werd van het organisatie-team. Het VTI zorgde voor ondersteunende activiteiten, in concreto een aantal panelgesprekken. Luk van den Dries gaf eindcommentaar. Prijswinnaar was de Don Quijote van Herwig De Weerd. Van de Vlaamse 'kindertheater-top-5' had nu iedereen al eens de Signaalprijs gehad.

Vanaf nu is er een complete koerswijziging, zo verklaart uittredend Signaalvoorzitter Wim Van Parijs. Een juryvoorzitter zal er niet meer zijn, want de jury zal nog maar uit drie mensen bestaan, die aangesproken en aangeduid worden door een Signaalcommissie van Fevecc - maar zonder de zegen van de Raad van Beheer - en die een eigenzinnige keuze zullen kunnen maken. (Die zgn. Signaalcommissie wordt hoofdzakelijk gevormd door mensen van het organiserend cultureel centrum, van Fevecc en door een paar onafhankelijken.) De prijs moet niet per se naar een productie gaan maar moet wel gelieerd zijn met een Vlaamse productie. Buitenlandse producties die regelmatig in Vlaanderen te zien zijn geweest, kunnen hoogstens gesignaleerd worden. Het rapport hoeft niet meer door (iemand van) de jury geschreven te worden. Er kan ook iemand gevraagd worden die met zijn eigenzinnige kijk het 'discours' rond kinder- en jeugdtheater kan stimuleren.

Een aantal kindertheatervers staat in Vlaanderen al een paar jaar aan de top, en die kwaliteit moet blijven. Maar Signaal wil, volgens Wim van Parijs, terug naar de 'roots' en ook nieuwe mensen extra stimuleren. De Signaalcommissie organiseert de Signaaldag, en dat hoeft geen dag te zijn met genomineerde voorstellingen. Zo een dag verandert ook niet meer jaarlijks van provincie. De datum wordt, na deze herfststap naar Antwerpen 93, weer verschoven naar het einde van het seizoen. Voor Signaal '94 zal dat 11 mei zijn in Tielt.

Tuur Devens